

آیین نامه داخلی دوره‌های دکتری دانشکده علوم ریاضی

مقدمه:

این مجموعه شامل آیین نامه دوره دکتری (Ph.D.) در دانشکده علوم ریاضی دانشگاه صنعتی شریف است که جهت آشنایی دانشجویان مقطع دکتری دانشکده علوم ریاضی با آیین نامه ها و مقررات مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تهیه شده است.

دوره های دکتری در دانشکده علوم ریاضی، بالاترین مقطع تحصیلی دانشگاهی در رشته‌های ریاضی و علوم کامپیوتر است که به اعطای مدرک دکتری ریاضی و دکتری علوم کامپیوتر منتهی می‌شود و مجموعه‌ای هماهنگ از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی را در بر می‌گیرد. از اهداف مهم این دوره، علاوه بر تربیت متخصصین این رشته ها جهت تأمین هیات علمی دانشگاه‌ها، تربیت افرادی است که بر روش‌های پیشرفته پژوهش احاطه کامل پیدا کنند. در این دوره نوآوری و گسترش مرزهای دانش ریاضی و علوم کامپیوتر از اهمیت خاصی برخوردار است و از وظایف اصلی فارغ‌التحصیلان آن محسوب می‌شود.

امید است اجرای صحیح و به موقع این آیین نامه، قدمی موثر در جهت رسیدن به اهداف عالی دوره دکتری دانشجویان این دانشکده باشد.

فهرست مطالب:

- ۱- دوره آموزشی
- ۲- آزمون جامع
- ۳- پیشنهاد پژوهشی
- ۴- دفاع از رساله دکتری
- ۵- برخی قوانین مهم دوره دکتری از آیین نامه دوره دکتری دانشگاه

این آیین نامه در تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۴ در شورای دانشکده علوم ریاضی به روزرسانی و تصویب شد.

۱- دوره آموزشی

دوره آموزشی پس از پذیرفته شدن داوطلب در امتحان ورودی آغاز می‌شود. دانشجوی در طول این مرحله توانایی اولیه لازم را جهت انجام فعالیت‌های پژوهشی کسب خواهد کرد. هدف این مرحله تکمیل اطلاعاتی علمی دانشجوی است که با گذراندن برخی از دروس تحصیلات تکمیلی صورت می‌گیرد. این مرحله با برگزاری امتحان جامع پایان می‌پذیرد.

ماده ۱: تحصیل در دوره دکتری تابع مقررات مندرج در آیین‌نامه دوره‌های دکتری دانشگاه^۱ است و کلیه تعاریف و اصطلاحات در این آیین‌نامه تابع آیین‌نامه دوره‌های دکتری دانشگاه است. کلیه دانشجویان دکتری دانشکده علوم ریاضی علاوه بر مقررات جاری دانشگاه مندرج در آیین‌نامه فوق، ملزم به رعایت مقررات این آیین‌نامه نیز هستند.

ماده ۲: دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی با مشاوره با استاد راهنمای خود در زمان مقرر نسبت به ثبت‌نام در آن نیمسال تحصیلی اقدام لازم را به عمل آورد. استاد راهنمای دانشجو در نیمسال اول تحصیلی معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده است. ثبت نام در نیمسال دوم تحصیلی به بعد منوط به داشتن استاد راهنمای رساله و تکمیل و ارایه کاربرگ مربوطه به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده، تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و ثبت آن در سامانه آموزش دانشگاه است.

ماده ۳: دوره دکتری در دانشکده علوم ریاضی شامل حداقل ۱۶ واحد درسی و ۲۰ واحد رساله است. ثبت‌نام تا سقف ۸ واحد در نیمسال اول تحصیلی به منظور آشنایی با اساتید دانشکده و تکمیل پیشینه آموزشی دانشجوی صورت می‌پذیرد. مابقی واحدهای درسی الزاماً تا پایان نیمسال سوم تحصیلی باید اخذ شوند.

ماده ۴: چنانچه در زمان پذیرش دانشجو و یا پس از تعیین استاد راهنما، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و یا استاد راهنما کمبودهایی در پیش‌زمینه‌های تحصیلی دانشجو تشخیص دهند، دانشجو موظف است این کمبودها را با گذراندن درس‌های تعیین شده جبرانی بگذراند.

ماده ۵: اخذ درس خارج از دانشکده فقط در صورت تأیید استاد راهنمای رساله و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده امکان‌پذیر است. لذا لازم است دانشجو در صورت لزوم و در زمان مناسب قبل از ثبت‌نام نیمسال، نسبت به ارایه درخواست به معاونت تحصیلات تکمیلی دانشکده اقدام لازم را به عمل آورد.

ماده ۶: دانشجوی مقطع دکتری موظف است تا قبل از آزمون جامع دو TA0 و تا قبل از دفاع از پیشنهاد پژوهشی، سه TA0 و تا قبل از دفاع از رساله خود چهار TA0 را ثبت‌نام و تأیید انجام کار مربوط را از معاون آموزشی دانشکده اخذ و با کیفیت S (رضایت بخش) بگذراند. صدور مجوز برگزاری آزمون جامع، دفاع از پیشنهاد پژوهشی و دفاع از رساله منوط به احراز شرایط فوق است.

ماده ۷: دانشجویان دوره دکتری در مرحله آموزشی، با رعایت محدودیت‌های زیر باید حداقل ۱۶ واحد درسی بگذرانند:

(الف) گذراندن حداقل ۸ واحد درس در زمینه تخصصی اصلی زمینه‌های آموزشی دوره دکتری خود

(ب) اخذ درس در حداقل ۲ زمینه تخصصی از زمینه‌های آموزشی دوره دکتری خود

(پ) گذراندن دروس با حداقل دو استاد مختلف

تشخیص تطابق موضوعی دروس با شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود.

زمینه‌های آموزشی دوره دکتری ریاضی

- آنالیز
- ترکیبیات، نظریه گراف و ساختارهای گسسته
- جبر، نظریه اعداد و هندسه جبری
- ریاضیات تصادفی و علوم داده
- ریاضیات محاسباتی و کاربردی
- معادلات دیفرانسیل و سیستم‌های دینامیکی
- منطق، مبانی و فلسفه ریاضی
- هندسه و توپولوژی

زمینه‌های آموزشی دوره دکتری علوم کامپیوتر

- زبان‌های رسمی و روش‌های صوری
- محاسبات علمی
- نظریه محاسبه و الگوریتم
- محاسبات نرم و هوش مصنوعی
- نظریه سیستم‌ها
- محاسبات زیستی
- کدگذاری و رمزنگاری
- علوم داده

تبصره ۱: اخذ و گذراندن هر یک از دروس تخصصی تحصیلات تکمیلی در دانشکده علوم ریاضی با رعایت سایر مقررات (بند‌های الف، ب، پ) و تایید استاد راهنما بلامانع است.

۲- آزمون جامع

مقررات کلی آزمون جامع مطابق آیین‌نامه دوره‌های دکتری دانشگاه صنعتی شریف است. مقررات تکمیلی برای این آزمون در دانشکده علوم ریاضی به شرح مندرج در این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۸: مسئولیت ثبت‌نام به موقع در آزمون جامع (با شماره درس ۲۲۰۰۰) با شخص دانشجو است.

تبصره ۱: مهلت زمانی لازم برای قبولی در آزمون جامع تابع مقررات مطابق ماده ۱۶ آیین‌نامه دکتری دانشگاه است.

ماده ۹: آزمون جامع در دو موضوع، موضوع اصلی (در حد ۸ واحد) و موضوع فرعی (در حد ۴ واحد) به صورت شفاهی و کتبی برگزار می شود. لازم است سرفصل آزمون جامع با پیشنهاد استاد راهنمای رساله به همراه درخواست برگزاری آزمون جامع به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه شده، مصوب و نهایی شود.

تبصره ۱: نتیجه آزمون کتبی به عنوان بخشی از ارزیابی اطلاعات علمی دانشجو است که به کمیته آزمون در روز آزمون شفاهی ارایه می شود. سوال های آزمون کتبی توسط استاد راهنما با اخذ سوال از کلیه اعضای کمیته ممتحنین آزمون، نهایی شده و با هماهنگی استاد راهنما و دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده آزمون برگزار می شود.

تبصره ۲: لازم است استاد راهنما سوالات کتبی را حداکثر تا روز قبل از برگزاری آزمون کتبی، به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال نمایند.

ماده ۱۰: لازم است درخواست برگزاری آزمون جامع حداقل ۴۵ روز قبل از تاریخ پیشنهادی آزمون به همراه سرفصل های آزمون برای زمینه های اصلی و فرعی دانشجو توسط استاد راهنمای دانشجو به معاونت تحصیلات تکمیلی دانشکده ارایه شود.

تبصره ۱: در زمان درخواست لازم است نام استاد راهنما در سیستم آموزش دانشگاه ثبت شده باشد.

تبصره ۲: شرایط لازم برای ارایه درخواست آزمون جامع به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده به شرح زیر است:

- تکمیل کاربرگ صدور مجور امتحان جامع
- ارایه سرفصل پیشنهادی آزمون به شورای تحصیلات تکمیلی
- ارایه کارنامه احراز حدنصاب نمره زبان
- داشتن ثبت نام در درس آزمون جامع (۲۲۰۰۰) در نیمسال مربوطه
- گذراندن دو درس TAO با کیفیت S در کارنامه

ماده ۱۱: ترکیب کمیته ممتحن آزمون جامع به پیشنهاد استاد راهنمای رساله و با در نظر گرفتن شرایط زیر به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارایه می شود. انتخاب کمیته ممتحن باید با ماده ۱۷ آیین نامه دوره دکتری دانشگاه مطابقت داشته باشد.

- یک نفر ممتحن داخلی در موضوع اصلی
- یک نفر ممتحن خارجی در موضوع اصلی
- یک نفر ممتحن داخلی در موضوع فرعی
- یک نفر ممتحن خارجی در موضوع فرعی

ماده ۱۲: پس از اخذ مجوز برگزاری آزمون از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه، جلسه آزمون جامع در تاریخ مصوب با حضور کلیه ممتحنین و استاد راهنما رسمیت می یابد. نتیجه آزمون کتبی در اختیار ممتحنین قرار می گیرد و پس از پرسش و پاسخ، فرم های "گزارش امتحان جامع دکتری" و اوراق آزمون کتبی توسط استاد راهنما به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل می شود. نتیجه نهایی آزمون جامع، همان نتیجه نهایی مندرج در صورتجلسه آزمون توسط هیأت ممتحن در روز آزمون شفاهی خواهد بود.

ماده ۱۳: لازم است استاد راهنما نتیجه قبولی یا عدم قبولی یا تمدید مهلت برگزاری آزمون جامع در فرم های "گزارش امتحان جامع دکتری" حداکثر تا پایان نیمسال مربوط، به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال کند. در صورت عدم ارسال نتیجه امتحان جامع در زمان مقرر، نتیجه امتحان جامع در آن نیمسال مطابق تبصره ۱ ماده ۲۰ آیین نامه دوره دکتری دانشگاه مردود (F) خواهد بود.

۳- پیشنهاد پژوهشی

دوره پژوهشی پس از اتمام مرحله آموزشی و قبولی دانشجو در آزمون جامع شروع می‌شود. هدف از این مرحله آشنایی دانشجو با شیوه‌های پژوهش و کسب توانایی‌های لازم در یک یا چند زمینه است که با ارایه پیشنهاد پژوهشی رساله دکتری با تأیید استاد راهنما و دفاع از پیشنهاد پژوهشی شروع می‌شود و با ثبت نام در ۲۰ واحد درس رساله دکتری، ارایه پیشرفت کار سالانه، نگارش رساله دکتری و با دفاع موفقیت‌آمیز از آن پایان می‌پذیرد.

ماده ۱۴: دانشجو موظف است با مشورت با استاد راهنمای خود حداکثر تا یک ماه قبل از تاریخ پایان کلاس‌ها در نیمسال چهارم تحصیلی، پیشنهاد پژوهشی خود را نهایی و جهت بررسی و تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، به معاونت تحصیلات تکمیلی دانشکده ارایه نماید.

تبصره ۱: مسئولیت ثبت‌نام به موقع در درس پیشنهاد پژوهشی (با شماره درس ۲۲۰۰۱)، ارائه به موقع موضوع رساله به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و ثبت آن در سیستم آموزش دانشگاه با دانشجو است.

تبصره ۲: شرایط لازم برای ارایه پیشنهاد پژوهشی به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده به شرح زیر است:

- تکمیل کاربرگ تعریف پیشنهاد پژوهشی
- داشتن ثبت‌نام در درس پیشنهاد پژوهشی (۲۲۰۰۱) در نیمسال مربوطه
- گذراندن سه درس TAO با کیفیت S در کارنامه

ماده ۱۵: پس از تصویب پیشنهاد پژوهشی در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، لازم است استاد راهنما نتیجه قبولی پیشنهاد پژوهشی را در قالب فرم J حداکثر تا پایان نیمسال مربوطه، به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال کند.

تبصره ۱: پس از ثبت نمره پیشنهاد پژوهشی در کارنامه، دانشجو موظف است نسبت به تعریف موضوع رساله در سامانه آموزش دانشگاه اقدام نماید. ثبت نام در رساله دکتری بعد از تأیید موضوع رساله توسط مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه در سامانه آموزش، امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۱۶: دانشجو موظف است مطابق ماده ۲۶ آیین‌نامه دوره‌های دکتری دانشگاه، گزارش پیشرفت سالیانه خود را به کمیته ای متشکل از استاد راهنما و دو نفر دیگر از اعضای هیأت علمی به پیشنهاد استاد راهنما که به تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده رسیده اند، ارائه دهد.

تبصره ۱: مسئولیت ثبت نام به موقع در رساله دکتری (با شماره درس ۲۲۹۸۰) در هر نیمسال تحصیلی پس از تعریف موضوع رساله، و ثبت نام در دفاع از رساله دکتری (باشماره درس ۲۲۹۹۹) در نیمسال فارغ‌التحصیلی، با دانشجو است.

تبصره ۲: نتیجه جلسات ارائه گزارش پیشرفت سالیانه به صورت نمره‌های S یا U برای درس رساله دکتری (با شماره درس ۲۲۹۸۰) در نیمسال‌های مربوطه، مطابق صورت‌جلسه کمیته ممتحن در کارنامه دانشجو ثبت خواهد شد.

تبصره ۳: لازم است استاد راهنما نتیجه جلسه ارائه گزارش پیشرفت سالیانه را در قالب فرم J، به دفتر تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال نماید.

۴- دفاع از رساله دکتری

ماده ۱۷: فرآیند دفاع از رساله با ارائه درخواست دفاع از طرف استاد راهنما به شورای تحصیلات تکمیلی شروع می‌شود. مدارک لازم برای ارائه درخواست دفاع به شرح زیر است:

- تکمیل کار برگ پیشنهاد کارگروه ممتحنین برای برگزاری جلسه دفاع از رساله دکتری به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده
 - یک نسخه کامل و نهایی از رساله دکتری
 - یک نسخه کامل از مقالات پذیرفته شده برای چاپ به همراه نامه پذیرش
- تبصره: پیشنهاد می‌شود فرآیند دفاع از رساله حداقل دو ماه قبل از تاریخ دفاع از رساله شروع شود.

ماده ۱۸: در صورت موافقت با دفاع از رساله در شورای تحصیلات تکمیلی و تصویب کمیته ممتحنین، مراتب جهت ثبت "درخواست صدور مجوز دفاع" در سامانه آموزش، به اطلاع دانشجو خواهد رسید و در صورت لزوم بازنگری در کمیته ممتحنین، مراتب به استاد راهنما اطلاع داده خواهد شد.

برگزاری جلسه دفاع حداقل یک ماه پس از تاریخ تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی و فقط در صورت وصول مجوز دفاع از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۱: برگزاری جلسه دفاع در روز تعطیل مجاز نیست، به جز در مواردی که دلایل قابل توجیه وجود داشته باشد.

تبصره ۲: جلسه دفاع از رساله جلسه‌ای کاملاً علمی و رسمی است. هرگونه ضبط صدا و تصویر برداری از جلسه باید علنی بوده و با کسب اجازه از کمیته ممتحنین صورت گیرد.

۵- برخی از قوانین مهم دوره دکتری در آیین نامه دوره دکتری دانشگاه

ماده ۶: مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری حداقل ۶ نیمسال و حداکثر ۸ نیمسال است. مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه، می‌تواند به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید دانشکده، یک نیمسال تحصیلی را به مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه کند و یا در صورت احراز شرایط دفاع در مورد حداقل سنوات تصمیم‌گیری نماید. تمدید برای نیمسال دهم منوط به اخذ مجوزهای لازم از مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۸: تحصیل در دوره دکتری به طور تمام وقت بوده و دانشجو موظف است در طی این دوره ضمن به انجام رساندن فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی خود زیر نظر استاد راهنما، کلیه ضوابط و مقررات جاری دانشگاه در حوزه‌های مختلف آموزشی و پژوهشی را دقیقاً رعایت نموده و به ویژه با توجه به شأن و جایگاه دوره دکتری در کسب بالاترین استانداردهای پژوهشی و رعایت صحیح و دقیق اخلاق پژوهشی و حرفه‌ای بکوشد.

ماده ۹: در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری محروم می‌شود:

- (الف) عدم اتمام دوره آموزشی در مهلت مقرر یا اتمام آن با میانگین نمرات کمتر از ۱۶.
- (ب) احراز دو عملکرد نامطلوب (U) در ارزیابی پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی رساله دکتری.
- (ج) عدم موفقیت در گذراندن امتحان جامع، دفاع از پیشنهاد پژوهشی یا دفاع از رساله دکتری در مهلت مقرر.
- (د) عدم ثبت نام در یک نیمسال تحصیلی بدون دلیل موجه.
- (ه) اتمام سنوات مجاز تحصیلی.

ماده ۱۰: استاد راهنما به تقاضای دانشجو و موافقت کتبی استاد و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می شود.

ماده ۱۴: دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۶ تا ۱۲ واحد درسی را انتخاب و ثبت نام کند، مگر آنکه کمتر از ۶ واحد درسی باقی مانده باشد. تبصره ۱: حذف درس (W) تنها یک بار در طول دوره تحصیلی مجاز است. حذف دروس امتحان جامع، پیشنهاد پژوهشی، رساله دکتری و دفاع از رساله دکتری امکان پذیر نیست.